

DOOR TAAAL DE WERELD ONTMOETEN

Linda Vaessen-Moonen

Workshop
LOWAN-PO dagen
25 en 26 maart 2025

EVEN VOORSTELLEN

▼ Linda Vaessen-Moonen

- Lerarenopleider Hogeschool De Kempel in Helmond
- Nascholing en schoolbegeleiding
- Auteur van 'Door taal de wereld ontmoeten'
- Actualisatie kerndoelen Nederlands
- Herijking kennisbasis Nederlands voor de pabo
- Redacteur Tijdschrift MeerTaal
- 22 jaar ervaring in het basisonderwijs

▶ HOLISTISCH TAALONDERWIJS

Leerlingen luisteren, lezen, praten en schrijven regelmatig met als doel betekenisverlening aan de wereld om hen heen. Zo leren ze de wereld, de ander en zichzelf steeds beter kennen.

WAAROM BETEKENISVOL EN SAMENHANGEND TAALONDERWIJS?

- Dalende leesvaardigheid (Pisa, PIRLS)
- Versnippering in het taaldomein
- Weinig lees- en taalplezier

Je luistert, leest, praat, denkt en schrijft de hele dag door, in voortdurende wisselwerking met elkaar.

→ de snelste manier om taal te leren gebruiken

**/ Definitieve
conceptkerndoelen
Nederlands**

ne

ONDERZOEKSPUBLICATIE

Meertalige leerlingen ondersteunen in het leesonderwijs

Een literatuurstudie naar meertaligheid,
lezen met begrip en leesmotivatie

lezen
STICHTING LEZEN

Eveline Wouters, Marian van Popta,
Suzanne Dekker en Jantien Smit

BETEKENISVOL EN SAMENHANGEND TAALONDERWIJS IS BELANGRIJK VOOR ÁLLE KINDEREN

Kansengelijkheid

→ Voor meertalige leerlingen is scaffolding (o.a. gerichte taalsteun) en het mogen benutten van de thuistaal belangrijk.

DOOR TAAL DE WERELD ONTMOETEN....

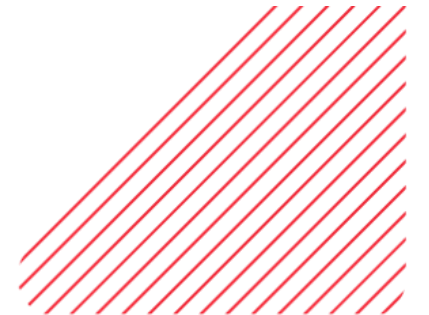
- aanpak
- levendige, afwisselende manier van luisteren, lezen, spreken, gesprekken voeren en schrijven over inhoud
- boek of tekst als uitgangspunt
- actief denken en betekenis verlenen
- taalproductie
- handvatten

DOOR TAAL DE WERELD ONTMOETEN

De basisprincipes:

1. Gebruik rijke teksten en boeken binnen betekenisvolle contexten
2. Leer leerlingen denken en praten over interessante inhoud
3. Leer leerlingen tekststructuren herkennen
4. Leer leerlingen teksten gebruiken met een doel en bewaak de kortste weg naar Rome
5. Leer leerlingen hoe ze tot tekstbegrip kunnen komen
6. Zorg voor constante actieve betrokkenheid en integreer lezen, praten én schrijven
7. Stem af op verschillen

VOORBEELD

Basisprincipe 1: Gebruik rijke teksten en boeken binnen betekenisvolle contexten

Bijvoorbeeld middenbouw
Thema: dieren

SCAFFOLDING

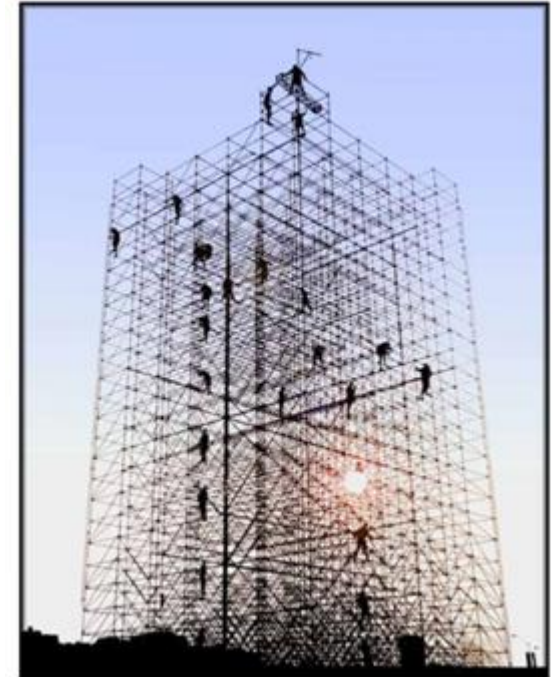
Belangrijk voor álle kinderen

Twee vormen:

- geplande scaffolds

*Voorkennis aanbrengen of ophalen
Van concreet naar abstract
Gebruik maken van thuistaal*

- interactieve scaffolds

▶ Geletterdheid en schoolsucces: Wat is scaffolding?

[Huisje Boompje Beestje | Schooltv \(de hond en de wolf; hele aflevering\)](#)

[Wat is het verschil tussen honden en wolven? | Schooltv \(clip\)](#)

Vertaalapps

Boeken (evt in de thuistaal)

BASISPRINCIPE 3: TEKSTSTRUCTUREN LEREN HERKENNEN

De vijf meeste voorkomende tekststructuren (in informatieve teksten)

- 1 beschrijving;
- 2 vergelijking;
- 3 oorzaak-gevolg;
- 4 chronologie;
- 5 probleemoplossing.

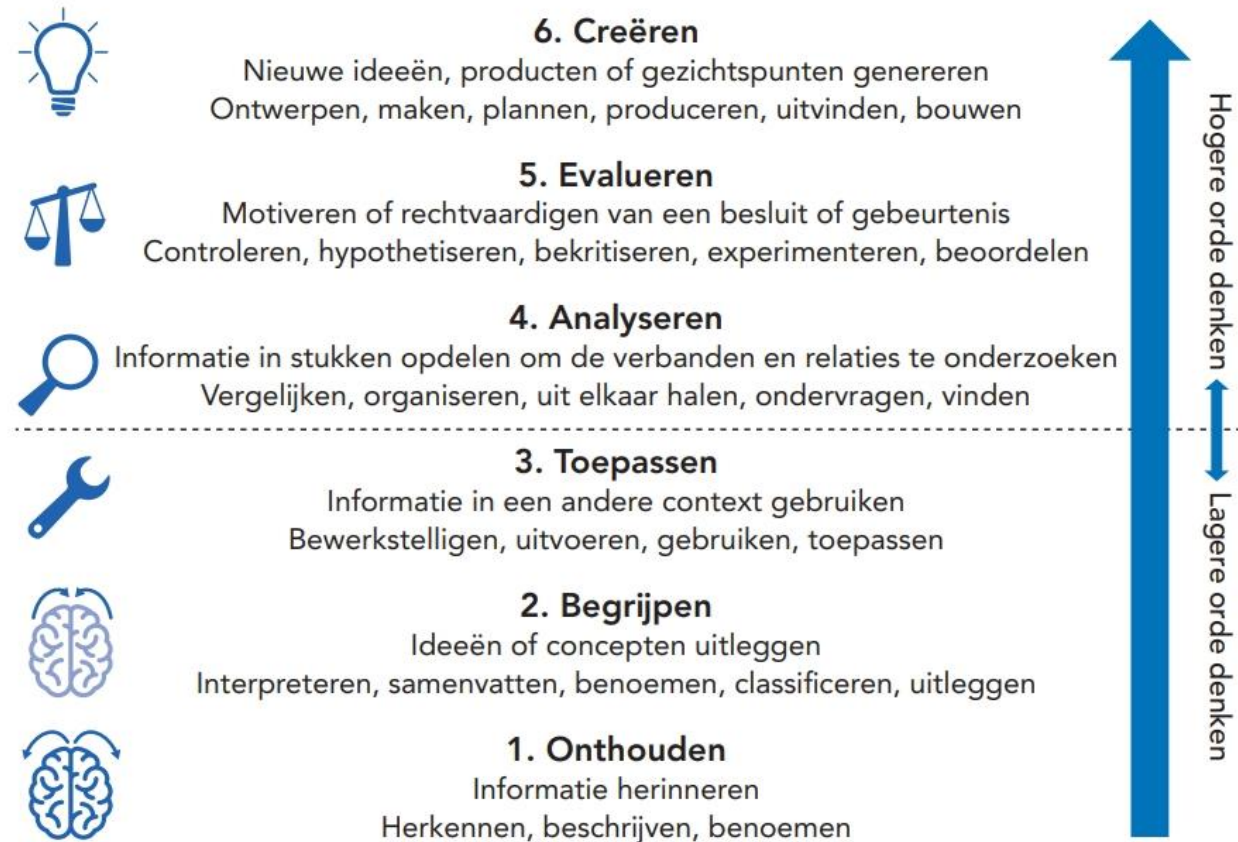
Welke tekststructuur
herken je in deze
tekst?

BASISPRINCIPE 2: LEER KINDEREN DENKEN EN PRATEN OVER INTERESSANTE INHOUDEN

Kansen bieden om
állemaal te praten of
te schrijven

Leerkrachtinteractie-
vaardigheden

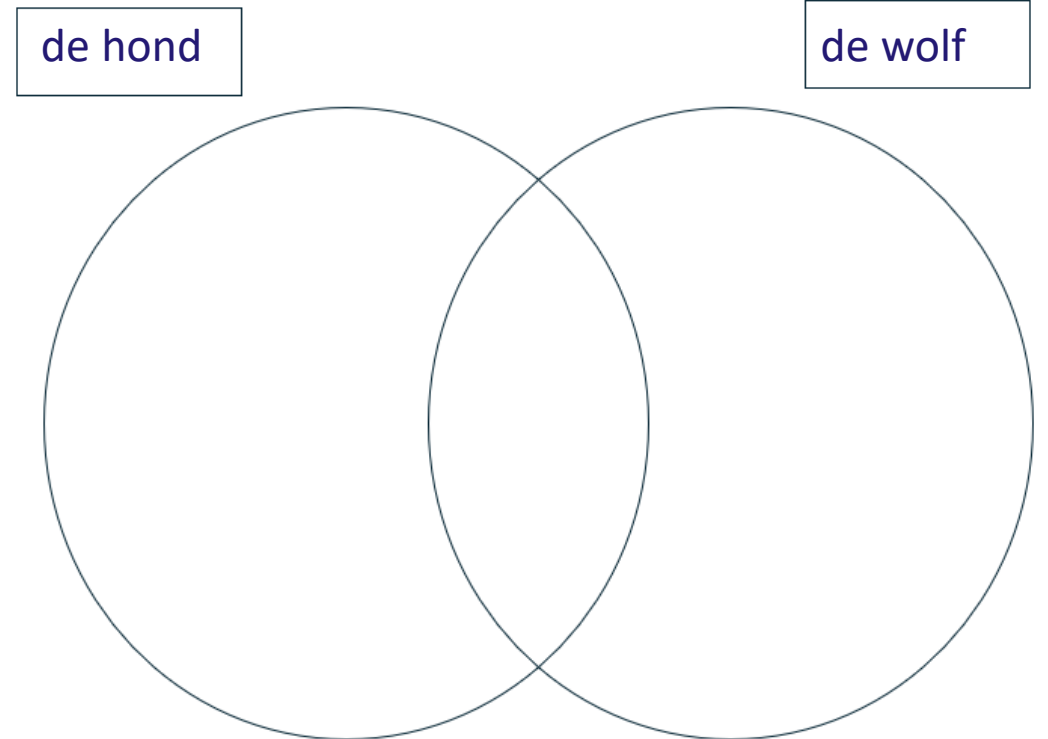

Figuur 9 De taxonomie van Bloom (SLO, z.d.b)

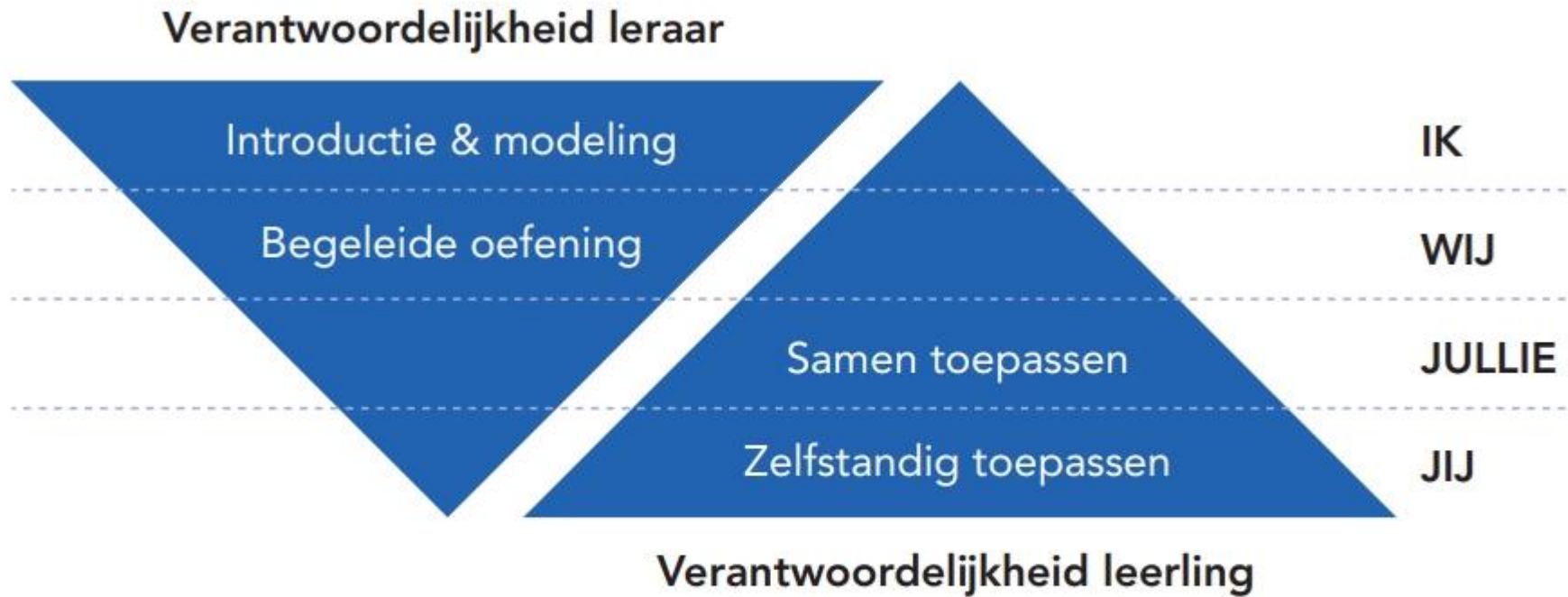
▼ WAT ZIJN OVEREENKOMSTEN EN VERSCHILLEN TUSSEN EEN HOND EN EEN WOLF?

Welke denkvaardigheid?

Spoken én schrijven

BASISPRINCIPE 5: LEER LEERLINGEN HOE ZE TOT TEKSTBEGRIP KUNNEN KOMEN

Figuur 12 Gradual Release Responsibility Instruction Model
(Pearson & Gallagher, 1983)

SAMENVATTEND: JIJ (DE LEERKRACHT) DOET ERTOE!

- Rolmodel, stelt leerlingen in staat om te leren hóe!
- Rijke taalomgeving met betekenisvolle taken ontwerpen
- Interactie stimuleren
- thuistalen benutten
- Plezier en durf aanwakkeren
- Hoge verwachtingen
- Formatieve evaluatie en afstemmen op verschillen

VERKORT RECEPT VOOR EEN TAASTIMULERENDE LES

- Kies een tekst (boek, losse tekst, film) binnen een thema
- Denk na over geplande scaffolds
- Bedenk prikkelende vragen m.b.v. de taxonomie van Bloom
- Denk na over je instructie. Wat ga je modelleren en hoe stimuleer je interactie?
- Met welke taak ga jij de taalproductie stimuleren (spreken of schrijven)?

DE UITSMIJTER

▼ Erna van Koeven, Anneke Smits en Douwe Slootman (2025)

“Scaffolding heeft geen zin in arm onderwijs. Wil je leerlingen werkelijk ondersteunen bij leren, zorg dan eerst voor goed onderwijs met rijke contexten en rijke boeken en teksten en zet daarna pas scaffolding in voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben.”

BEDANKT VOOR UW AANDACHT

l.moonen@kempel.nl

Volg ons op Facebook & Instagram

Interesse in het boek?

Interesse in nascholing?

